

KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

Régészeti munkarész

Készült: Tata Város – Déli Ipari Park szabályozási tervének módosításához

Megrendelő: LT-Plan Bt.
Készítette: László János örökségvédelmi szakértő

2018. augusztus 8.

László János

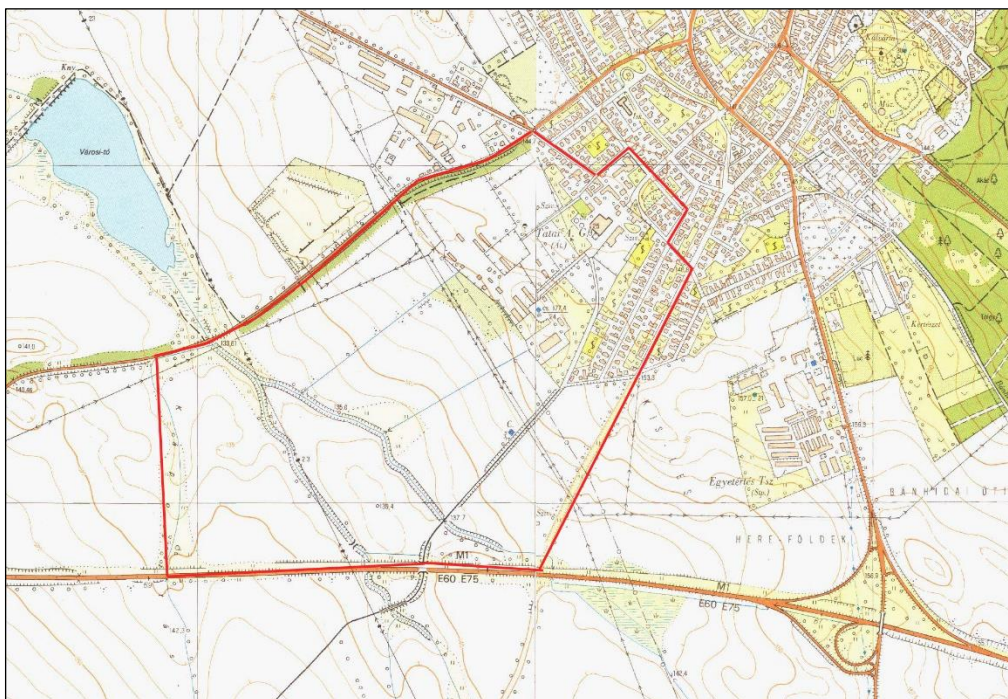
1. A tanulmány tárgya

Tata Város Önkormányzata a Barina Kft. kezdeményezésére a Déli Ipari Park területe szabályozási tervének módosítását tervezi. Ezért a 68/2018. (IV. 9.) Kormányrendelet 38. fejezet 83.§ (1)-ben foglaltaknak megfelelően a tervezési területre érvényes kulturális örökségvédelmi hatástanulmány szükséges, amely a véleményezésre megküldendő tervek kötelező alátámasztó munkarésze. A jelen örökségvédelmi hatástanulmány a változtatással érintett terület teljes régészeti munkarészét tartalmazza. A részletes terepi és adattári-irodalmi vizsgálatoknak azonban *csak a tervmódosítás által érintett területeket vetettük alá.*

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy jelen munkát a „szerzői jogról” szóló 1999. évi LXXVI. tv. alapján szerzői jogi védelem illeti meg. A közölt adatok szerződéstől eltérő célra való felhasználása, régészeti lelőhelyre vonatkozó adatok nyilvánosságra hozása vagy továbbadása csak a szerző engedélyével, a 17/2002. (VI. 21.) NKÖM rendelet 7. §, valamint a 47/2001. (III. 27.) Korm. rend. szabályai szerint történhet.

A tanulmányt csak annak megrendelője jogosult a szerződésben meghatározott célra felhasználni, de azt nem jogosult átdolgozni, azt mások részére végzett szolgáltatás vagy mások részére készített tanulmány részeként felhasználni.

Örökségvédelmi érdekek sérülésének lehetősége miatt jelen hatástanulmány interneten való közzétételéhez a tanulmány készítője korlátozottan járul hozzá, a tanulmányban közölt megállapítások, lelőhelylehatárolások bizalmas jellegűek.

A tervezési terület az 1:10 000-es méretarányú térképen

2. A kulturális örökségvédelmi tanulmány régészeti fejezetének célja

A kulturális örökségvédelmi hatástanulmány régészeti munkarészének célja egységes keretben kezelni és láttatni a tervezési területre vonatkozó valamennyi régészeti jelentőséggel bíró információt (adattári, terepbejárás, légirégészeti, topográfiai, műszaki stb.), a teljes tervezési területen. Ezek elemzése alapján lehetőség nyílik a megelőző kutatások körébe vont területek pontos lokalizációjára, az elvégzendő régészeti feladatok szakmai specifikációjára, illetve fentiek nyomán – a különböző besorolású lelőhelyek

kiterjedésére is tekintettel – a leghatékonyabb elméleti feltárási sorrend megalkotására, valamint a feltárások időbeni modelljének elkészítésére.

3. Örökségvédelmi vizsgálat (értékfelmérés)

A. Településtörténet, régészeti örökség

Tata területén az első emberi megtelepedés mintegy 40 000 évvel ezelőtt történt Tata-Porhanyóbánya középső paleolit lelőhelyének tanúsága szerint. Az őskor folyamán számos kultúra települt le a környéken. A rézkori péceli kultúra nyomai Remeteség és az Angolpark területén kerültek elő. Tata-Tófarok nevű lelőhelyen a bronzkor folyamán több kultúra is nyomát hagyta. Az úgynevezett Makó kultúrához tartozó magányos hamvasztásos sír jelzi a bronzkor kezdetét. A későbbi Tokod csoport tagjai egy ma már közelebből meg nem határozható helyen, Tóváros területén hagyták hátra edényeiket. Az urnamezős kultúra telepe szintén Tófarok lelőhelyen került megfigyelésre. Egyszerű, földbe mélyített kunyhók jelzik itt-tartózkodásukat. Azonban az itt élők a következő nagy korszak kezdetét, a vaskort is megélték. A Halstatt kultúra népének temetőjét a Derítő-tó közeli gátórház mellett fedezték fel.

A római korszakból viszonylag kevés helyi ismeretanyagunk van, a Tangazdaság nevű római kori temető feltárásán kívül más fontosabb leletfelderítés nem történt. A rómaiakat követő népvándorlás is érintette a térséget. Germán nép hagyatéka éppúgy előkerült a város területén, mint avar temető. Tata-Tófarok környékéről ismerünk késő népvándorlás korra utaló jelenségeket is.

A honfoglaló magyarság régészeti hagyatéka eddig nem került elő Tata területén. A város közigazgatási határán belül található, egykori középkori településekre azonban már nemcsak régészeti források állnak rendelkezésünkre.

Tata első okleveles említése 1093-ban történt. Ekkor már biztosan állt a Szent Péter és Pál bencés apátság, amely körül hamarosan kisebb települések alakultak ki. A jó földrajzi fekvésnek és nem utolsósorban az által-éri átkelőhely miatt számos kereskedelmi út vezetett a településekhez. A 13. század második felében a Csákok birtokolták a környékkel együtt. 1326-ban azonban királyi kézbe került. Tata mezővárosként ekkor erősödött meg, s kiváltságait Anjou uralkodóktól nyerte el, erre utal 1490-ből fennmaradt címere is. A 14. század végén a Lackfi család kezdte el kiépíteni rezidenciáját a vár helyén. Hatalmaskodásaik során azonban több érdeket is sértettek, 1397-ben Zsigmond felségárulás miatt elvette tőlük a birtokaikat. Az ebből a korszakból fennmaradt források alapján egy több központú települést látunk magunk előtt. (1388: Alsó és Felsőfal, Tata) A 15. század elején a mai Tóváros területén már állt a Szűz Máriáról elnevezett templom, így az 1410-es években Újtatára főként Nyitra megyéből betelepülőkkel együtt már jelentős lakosság élt a mai Tata területén. Legkésőbb 1408-ra Zsigmond kiépítette a várat a Lackfiak rezidenciájának helyén, s feltehetően ekkor került kiépítésre az első gát is. Zsigmond uralkodásának végén Rozgonyi István szerezte meg Tatát s a tатаi vár birtokait, először honorbirtokként, majd Erzsébet királynőtől zálogba. A család különböző ágai között dúló viszály után Rozgonyi Jánosnak (és testvéreinek) sikerült megszereznie a térség felett az irányítást, egészen 1472-ben bekövetkezett haláláig. Ezt követően Mátyás király kezdett nagyobb építkezésekbe a vár területén, melyet utódja II. Ulászló fejezett be. Ulászló alatt a Korlátközi család irányította a tатаi birtokegyüttest, s ez így maradt a mohácsi csatáig. 1526 után a romló helyzetben két király küzdött Tata birtokáért, de a török hódoltság alatt a települések teljesen lakatlanná váltak.

Irodalom:

Györffy György: *Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza III.* Budapest, 1987. 458–459. o.

(Biró E. szerk.): *Tata története 1.*

Schmidtmayer Richárd: *Tata, egy jelentős mezőváros és polgárai a középkorban.* Komárom-Esztergom Megyei Múzeumok Közleményei 17. 191–220. o.

Schmidtmayer Richárd: *A vértesi várak „valódi” urai az 1440-es években.* Kuny Domokos Múzeum Közleményei 20. 193–221. o.

B. Természet, táj, tájhasználat –földrajzi, természeti környezet

Tata Komárom-Esztergom megyében található, a Dunától 10 km-re délre, területe a dunai teraszvidék részét képezi, a vizsgálat alá vont terület a győrtatai teraszvidéhez tartozik.

A környék a földtörténeti középkor végére kiemelkedett a másodkor tengeréből. A kéregszerkezeti változások főként vetődések formájában jelentkeztek. A harmadidőszakban végbement változások eredményeként ÉÉK-DDNy-i, illetve erre merőlegesen elhelyezkedő hosszanti vetődések szabdalják a területet. A fő törésvonal párhuzamos a Gerecse vonalával. A vetődéseket a későbbi földtörténeti korok eltüntették. Ezt követő időben a Pannon-tenger borította el a területet, ez alatt képződtek az agyag és márgarétegek.

A negyedidőszak folyamán folytatódtak a tektonikai emelkedések és süllyedések. Pleisztocén kori képződmény a mésztufa, a homok és a lösz. E mésztufa rétegekben feltárt ősemberlelőhelyek gazdag fauna és élővilága tárul elénk.

A földtörténeti jelenkor, a holocén képződmény az áradmányos eredetű tatai völgy, amely Almásfüzitőnél a Duna alluviumába, áradmányos talajába megy át. A folyó a 18. századig tavaszi hóolvadás után és nagyobb esőzések alkalmával mocsárvilágot alkotott, amelyet Mikoviny Sámuel munkálatai következtében állandó mederbe szorítottak.

Az Által-ér töltögette fel a völgyet, és töltögeti ma is hordalékával.

A város környezete gyengén tagolt teraszos hordalékkúp-síkság. Földtani szempontból megtalálhatók itt kavicsból álló terasz-szigethegyek, illetve helyenként széltől áttelepített homokos rétegek, az alattuk levő félig agyagos miocén-pleisztocén üledékek jó víztartó képességűek.

Tervezési területünk a város délnyugati részén található. Nagyrészt fedett, beépített területtel kell számolnunk. Jobbára a délnyugati részen van csak olyan terület, ahol szabad felszín található. Itt a humusz alatt, amelyet zömmel homokos barna erdei talaj alkot, már homok található. A humusz vastagsága változó, a kiemelkedő hátságokon vékonyabb, itt helyenként a homok is előbukkan, míg a hajlatokban vastagabb humusszal kell számolnunk, a tervezési terület délnyugati szélén folyó két patakocska mindkét oldalán, közvetlenül a patakmeder mellett pedig réti öntéstalaj található, amely csapadékosabb időjárás esetén ingoványossá válik. Ezen patak mindkét partján egyébként több régészeti lelőhelyet azonosítottunk be, mindez arra utal, hogy a leletanyag és az ásatások alapján főleg az Árpád-korban volt lakott.

Irodalom:

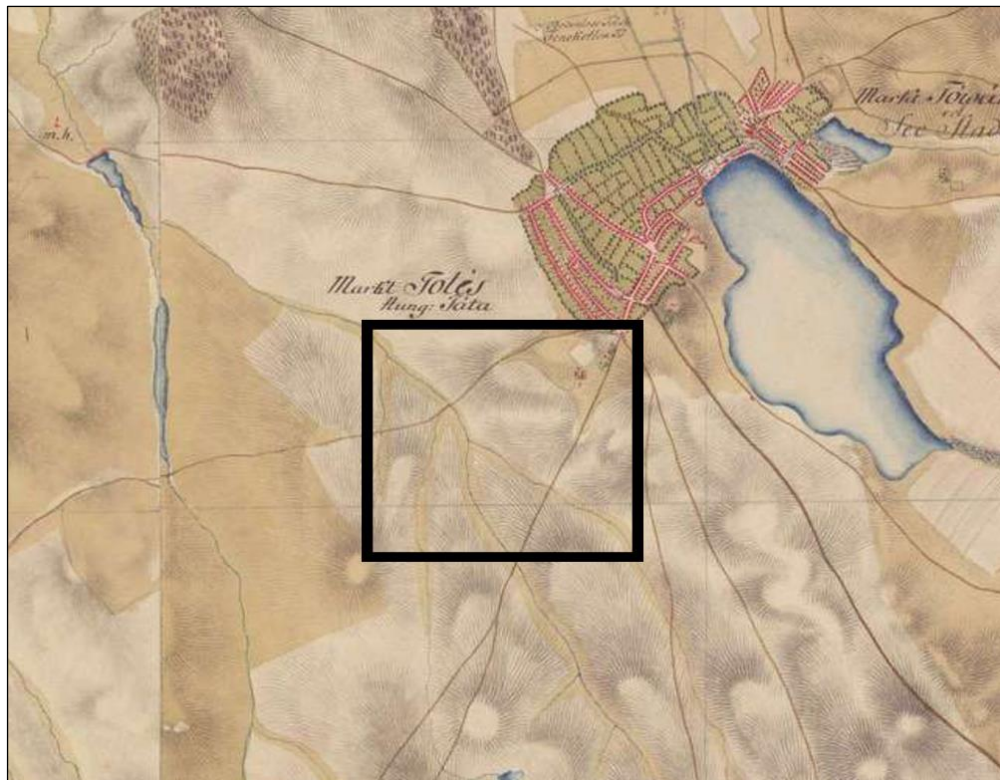
Szerk.: Marosi Sándor–Somogyi Sándor: *Magyarország kistájainak katasztere I–II.* Budapest 1990, 365–369. o.

Szerk.: Dövényi Zoltán: *Magyarország kistájainak katasztere. (2. kiadás.)* Budapest 2010, 330–334. o.

C. Térképi ábrázolások

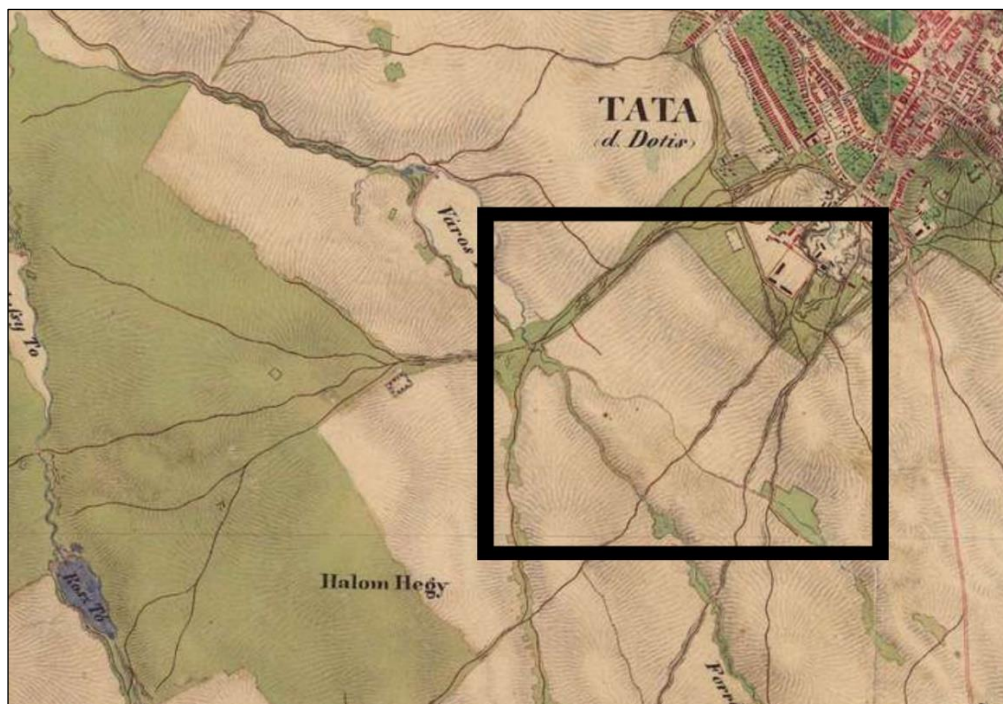
Magyarország területének felszíni-természeti-ökológiai viszonyai a 18. századig állandók voltak. Nem történtek folyószabályozások, jelentősebb erdőirtásokkal sem kell számolnunk. Nem történt olyan behatás, amely a környezetet nagyban megváltoztatta volna. Mindez azt jelenti, hogy nagy általánosságban a régészeti korok természeti-ökológiai viszonyai érintetlenül maradtak meg az 1700-as évekig.

A középkorból megbízható térképi ábrázolás Tatáról maradt fenn. A legelső értékelhető tartalmi elemeket az I. katonai felmérés térképszelvénye mutatja fel. Ezen látható, hogy Tata település még jóval kisebb területű volt, a városmagtól délnyugatra levő részek mezőgazdasági művelés alatt álltak, erdőnek nem volt nyoma. Az úthálózat megfelelt a mainak, a Kocs felé vezető út nyomvonala szinte teljes egészében megegyezik a maival.

A tervezési terület az I. katonai felmérésen

A 2. katonai felmérés térképszelvényén, a 19. század közepén hasonló terepalakulatokat, művelési ágakat találunk, az útszerkezet is megegyezik, mind a korábbival, mind a későbbivel.

A tervezési terület a 2. katonai felmérésen

Az 1885-ben felvett kataszteri térkép mutatja a területen levő mezőgazdasági parcellákat és a település délnyugati részén levő téglagyár környékét.

A tervezési terület környéke a kataszteri térképen

D. Nyilvántartott régészeti lelőhelyek

A hatástanulmány elkészítésekor a tervezési területen a következő lelőhelyek szerepelnek a hatósági nyilvántartásban, amelyet a Miniszterelnökség Örökségvédelmi Hatósági Főosztály Örökségvédelmi Nyilvántartási Főosztály (1014 Budapest, Táncsics Mihály u. 1. Postacím: 1357 Budapest, Pf.: 6) vezet. A későbbiek során a lelőhellyel érintettségről tőlük lehet információt nyerni.

Ezen túlmenően a tatai Kuny Domokos Múzeum régészeti adattárát is összevetettük ezekkel az adatokkal a pontosabb információk elnyerése érdekében.

A területen 2001-től folyt régészeti tevékenység. Először 2001-ben terepbejárást folytattak a tatai múzeum régészei, majd később Petényi Sándor és László János régészek végeztek megelőző feltárásokat és régészeti megfigyelést a területen.

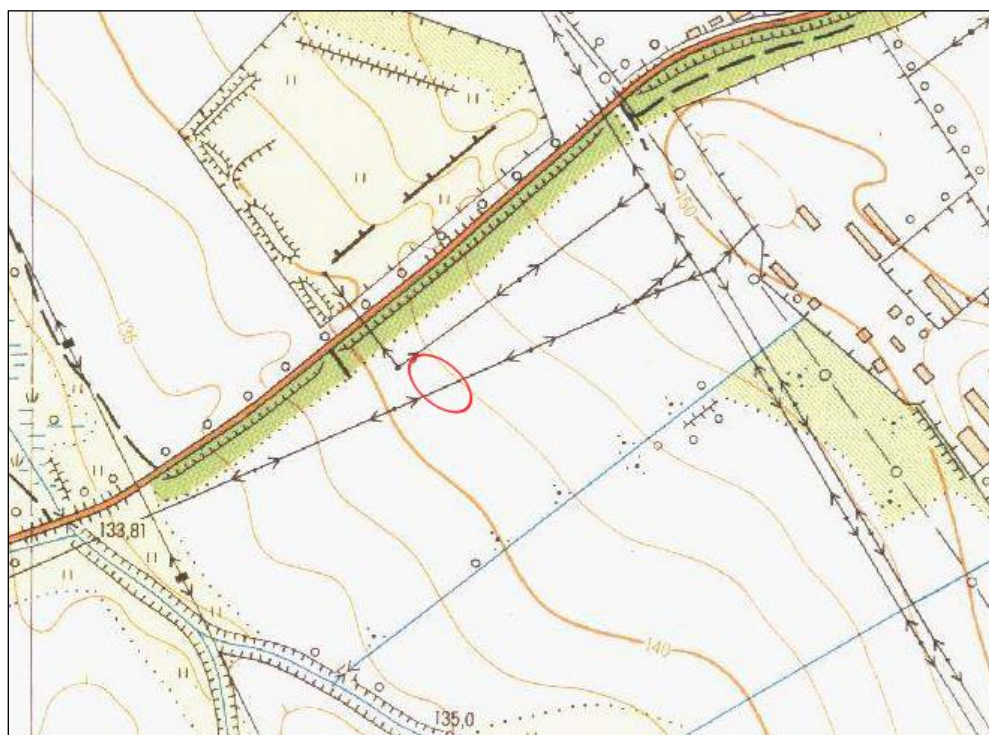
1. Tervezett Ipari Park, I/2001. lelőhely

Lelőhelyazonosító: 34594.

Hrsz.: 460/90.

A lelőhely a Kocs felé vezető út déli oldalán található, az egykori terepfelszín egy lapos dombhát nyugati oldala volt. Ma már ebből semmi sem látható, mivel ipari üzem létesült itt.

A 2001. évi terepbejárás során a felszínen Árpád- és középkori edénytöredékek voltak, illetve néhány szórványos római kori kerámiaanyagot találtak.

A lelőhely az 1:10 000-es méretarányú térképen

Irodalom, adattár:

Kisné Cs. J.–Petényi S.: Római és középkori lelőhelyek Tatán. In: *Arx-Oppidum-Civitas. A vártól a városig. Annales Tataienses IV.* Tata, 2004. 19. o.

Kuny Domokos Múzeum Régészeti Adattára: 2009.33., 2009.53.

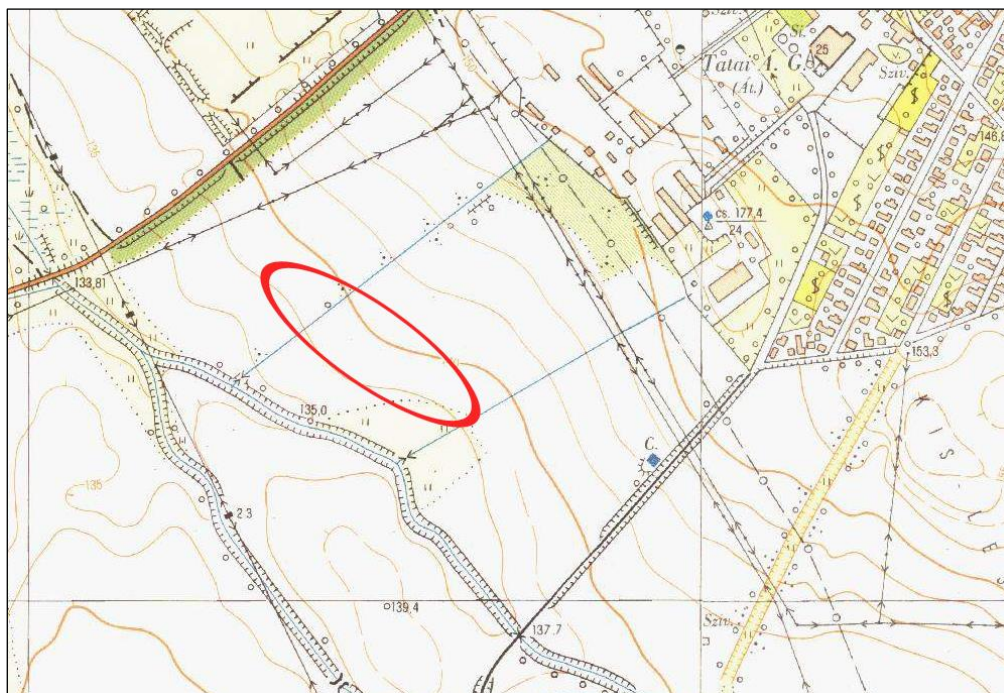
2. Tervezett Ipari Park, II/2001. lelőhely

Lelőhelyazonosító: 34595.

Hrsz.: 460/102, 460/91, 460/89, 460/90.

A lelőhely a Kocs felé vezető úttól délre található, ma már ipari üzem található a területén. A 2001. évi terepbejárás során Árpád- és középkori telep és néhány szórványos római kerámiatöredék került elő. 2008-ban Petényi Sándor régészeti megfigyelést végzett a területen, de régészeti jelenségeket nem tudott megfigyelni. 2015-ben ismételt

régészeti megfigyelés történt itt Petényi Sándor vezetésével, azonban akkor is negatív eredménnyel zárult a tevékenység.

A lelőhely egykori területe az 1:10 000-es méretarányú térképen

Irodalom, adattár:

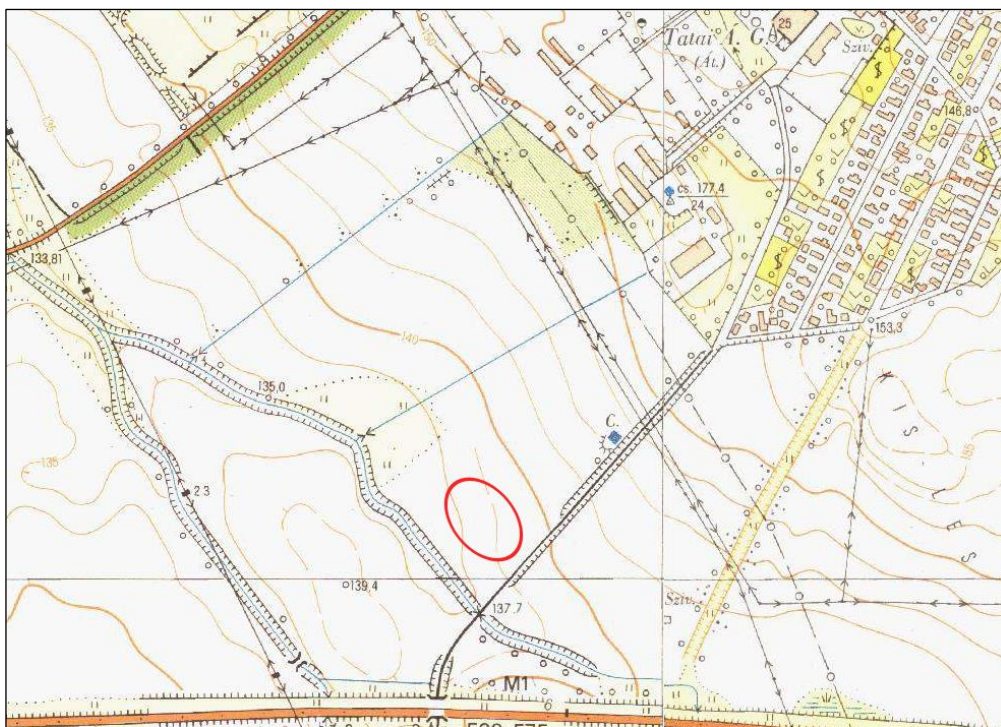
Kisné Cs. J.–Petényi S.: Római és középkori lelőhelyek Tatán. In: Arx-Oppidum-Civitas. A vártól a városig. Annales Tataienses IV. Tata, 2004. 19–20. o.
Kuny Domokos Múzeum Régészeti Adattára: 2009.33., 2009.53., 2015.14., 2015.26.

3. Tervezett Ipari Park, III/2001. lelőhely

Lelőhelyazonosító: 34597.

Hrsz.: 460/101.

A Kocs felé vezető úttól délre a 2001. évi terepbejáráson Árpád- és középkori telepjelenségeket azonosítottak.

A lelőhely az 1:10 000-es méretarányú térképen

Irodalom, adattár:

Kisné Cs. J.–Petényi S.: Római és középkori lelőhelyek Tatán. In: Arx-Oppidum-Civitas. A vártól a városig. Annales Tataienses IV. Tata, 2004. 20. o.

Kuny Domokos Múzeum Régészeti Adattára: 2009.33., 2009.53.

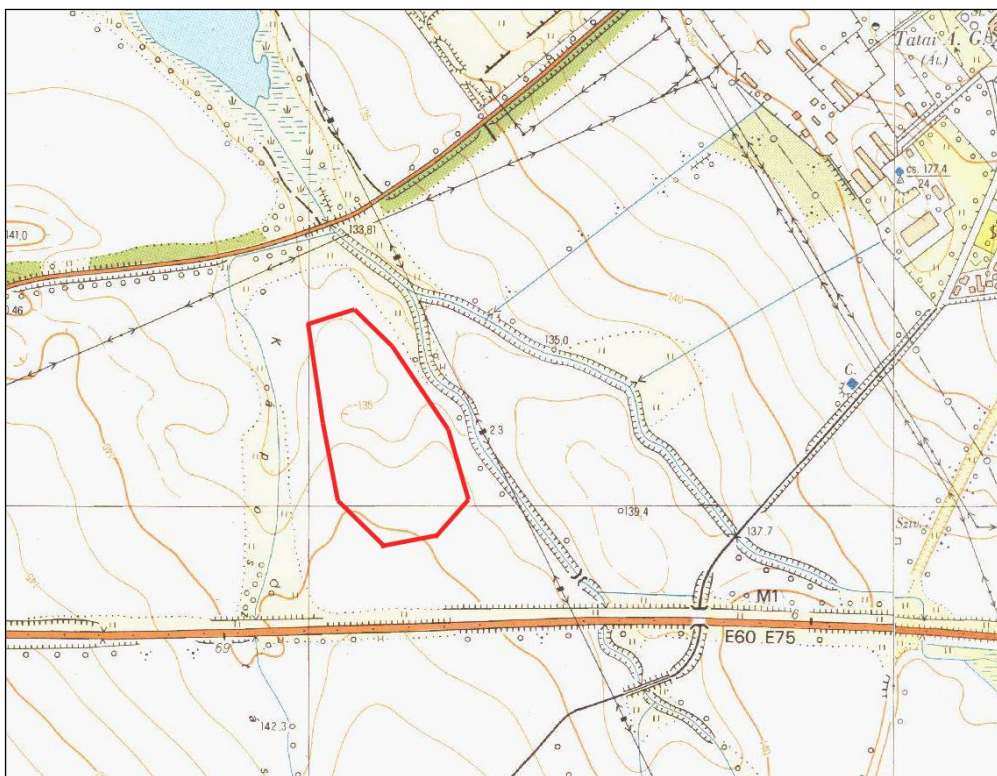
4. Tervezett Ipari Park, IV/2001. lelőhely

Lelőhelyazonosító: 34658.

Hrsz.: 0255/15, 0255/14, 460/95, 460/93.

A lelőhelyet a 2001. évi terepbejárás után vették nyilvántartásba. A két kisebb összefolyó pataktól nyugatra emelkedő kisebb dombháton Árpád-kori oldaltöredékeket találtak.

2017 tavaszán a területet ipari fejlesztés alá kívánták vonni, ezért szükségessé vált a lelőhely próba- és megelőző feltárása. A 23 kutatóárokban két árok nyoma bontakozott ki a László János vezette ásatás során, egy észak-déli irányú, valamint egy kelet-nyugati irányú. Leletanyag hiányában analógiák alapján az árkok az Árpád-korra keltezhetők. A munkálatokkal párhuzamosan átnéztük a két vízfolyás közötti dombhát teljes területét, azonban a felszínen csak igen szórványos leletanyagot (edénytöredékeket) találtunk.

A lelőhely az 1:10 000-es méretarányú térképen

Az ásatás területe légifelvételen

Irodalom, adattár:

Kisné Cs. J.–Petényi S.: Római és középkori lelőhelyek Tatán. In: Arx-Oppidum-Civitas. A vártól a városig. Annales Tataienses IV. Tata, 2004. 20. o.

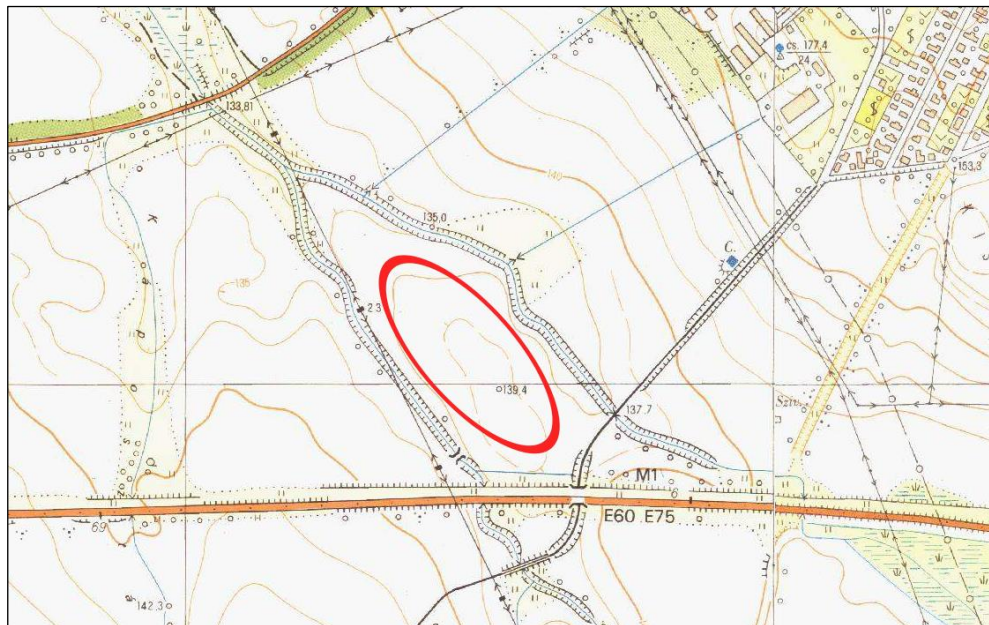
Kuny Domokos Múzeum Régészeti Adattára: 2009.33., 2009.53., 2018.17.

5. Tervezett Ipari Park, V/2001. lelőhely

Lelőhelyazonosító: 34659.

Hrsz.: 460/92, 460/176, 460/175, 460/177, 460/179, 460/180, 460/182, 460/185, 460/184, 460/186, 460/206

A 2001. évi terepbejáráson a Kocs felé vezető úttól délre levő összefolyó vízfolyások közötti kisebb dombháton Árpád- és középkori telepjelenségeket azonosítottak be.

A lelőhely az 1:10 000-es méretarányú térképen

Irodalom, adattár:

Kisné Cs. J. – Petényi S.: Római és középkori lelőhelyek Tatán. In: *Arx-Oppidum-Civitas. A vártól a városig. Annales Tataienses IV.* Tata, 2004. 20. o.

Kuny Domokos Múzeum Régészeti Adattára: 2009.33., 2009.53.

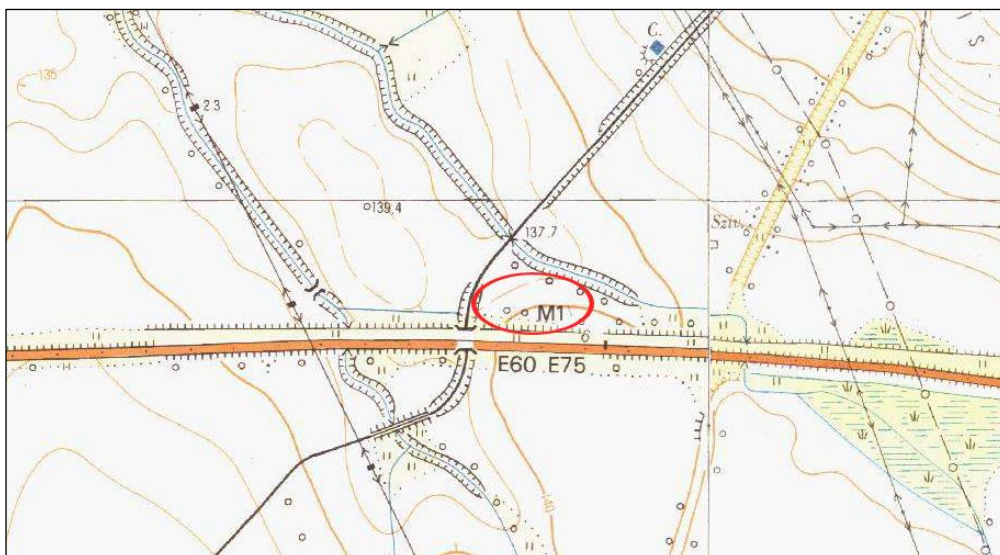
6. Tervezett Ipari Park, VIII/2001. lelőhely

Lelőhelyazonosító: 34662.

Hrsz.: 0328/4.

Az M1-es autópályától északra, az egykori tatai állami gazdaságtól vezető földút keleti oldalán és a patakmedertől délre lezárt háromszögben fekvő lapos dombháton Árpád-kori település felszíni nyomait lokalizálták a 2001. évi terepbejárás során. A lelőhely hossza 100 m, szélessége 50 méter volt, iránya nyugat-keleti. A leletanyag között egy korai, 10–11. századi, hullámvonalköteggel díszített kerámiatöredék is előkerült. A terepbejárás során feltételezték, hogy a kora Árpád-kori telepet vagy annak egy részét az autópálya építésével pusztíthatták el.

A hatástanulmány készítésekor ismét terepbejárást végeztünk a helyszínen, azonban semmiféle értékelhető régészeti jelenséget nem találtunk. A felszínen csupán újkori hulladék volt.

A lelőhely területe az 1:10 000-es méretarányú területen

Irodalom:

Kuny Domokos Múzeum Régészeti Adattára: 2009.33., 2009.53.

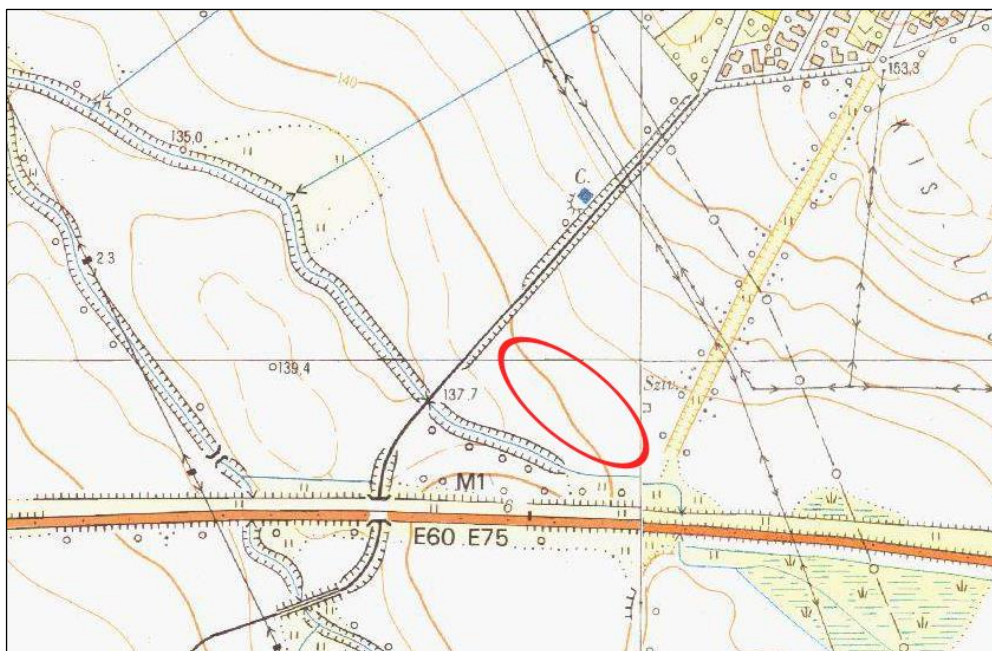
Kisné Cs. J.–Petényi S.: Római és középkori lelőhelyek Tatán. In: Arx-Oppidum-Civitas. A vártól a városig. Annales Tataienses IV. Tata, 2004. 21. o.

7. Tervezett Ipari Park, IX/2001. lelőhely

Lelőhelyazonosító: 34664.

Hrsz.: 0328/5, 0328/4.

Az M1-es autópályától északra, a Taliga út déli oldalán fekvő területen, az egykori állami gazdaságból vezető földúttól délkeletre, a pataktól északra fekvő dombhát alján Árpád- és középkori település maradványai mellett római kori emléktárgy is előkerült a 2001. évi terepbejárás során. A lelőhely hossza 200 m, szélessége 100 m volt, iránya ÉÉNy-DDK. A hatástanulmány készítésekor ismét terepbejárást végeztünk a helyszínen, azonban semmiféle értékelhető régészeti jelenséget nem találtunk.

A lelőhely területe az 1:10 000-es méretarányú térképen

Irodalom:

Kuny Domokos Múzeum Régészeti Adattára: 2009.33., 2009.53.

Kisné Cs. J.–Petényi S.: Római és középkori lelőhelyek Tatán. In: Arx-Oppidum-Civitas. A vártól a városig. Annales Tataienses IV. Tata, 2004. 21. o.

F. Településkarakter, területhasználat

A tervezési terület területhasználatáról sem a régészeti korszakokból, sem a középkorból nincsenek adataink. Köszönhető ez az okleveles adatok és a térképi állomány hiányának. Az első településképi/határábrázolás az I. katonai felmérés térképszelvényén látható (18. század vége). Itt a szomszédos településekkel a kapcsolatot a jól kivehető úthálózat biztosítja, amely megegyezik napjaink útvonalaival, ezek közül a Kocs felé vezető az aszfaltozott. A tervezési terület ekkor már zömében mezőgazdasági művelés alatt állt, ez a 19. és a 20. században sem változott meg, ezt a hivatkozott 2. katonai felmérés és kataszteri térkép is bizonyítja.

4. Változtatási szándékok

A terület szabályozási terve a következő lelőhelyek esetén jelent érintettséget:

–I/2001. lelőhely: Jelenleg ipari üzem található a lelőhelyen, ipari gazdasági övezet besorolás nem jelent változást.

Az ipari üzem parkolója helyén volt az egykori lelőhely

–II/2001. lelőhely: Jelenleg ipari üzem található a lelőhelyen, illetve egy nagyméretű lehumuszolt felület, ipari gazdasági övezet besorolás nem jelent változást.

A lehumuszolt terület az egykori lelőhely északi felén

–III/2001. lelőhely: A lelőhely területe jelenleg parlagon hagyott, műveletlen, az ipari gazdasági övezet megvalósulása változást jelent.

A beépítésre váró terület

–IV/2001. lelőhely: A lelőhely területe jelenleg mezőgazdasági hasznosítású, az ipari gazdasági övezet megvalósulása változást jelent.

A kiterjedt lelőhely északról a feltárás idején

–V/2001. lelőhely: A lelőhely területe jelenleg mezőgazdasági hasznosítású, részben használaton kívüli, az ipari gazdasági övezet megvalósulása változást jelent.

A területen jelenleg kukoricát termelnek

–VIII/2001. lelőhely: A lelőhely területe jelenleg mezőgazdasági hasznosítású, az ipari gazdasági övezet megvalósulása változást jelent.

Ezen a területen is jelenleg kukoricatermesztés folyik

–IX/2001. lelőhely: A lelőhely területe jelenleg mezőgazdasági hasznosítású, az ipari gazdasági övezet megvalósulása változást jelent.

A lelőhely területe részben szántott, kisebb része parlagon hagyott

5. Hatáselemzés

Az előző fejezetben bemutatott változtatási szándékok a kulturális-régészeti örökség elemeire általában csekély hatással vannak.

–I/2001. lelőhely: Mivel a területen korábban ipari üzem létesült, már nem lehet számolni érintetlen régészeti jelenségekre.

–II/2001. lelőhely: A lehatárolt régészeti területen a korábbi építkezések és az építkezéseket megelőző földmunkák alatt végzett régészeti megfigyelések során nem kerültek elő kulturális örökségvédelmi elemek, így a tervezett besorolás nem jár negatív hatással régészeti jelenségekre.

–III/2001. lelőhely: Jelenleg a terület nem áll művelés alatt. A felszínen talált alacsony leletsűrűség megengedi azt a következtetést, hogy nem kell intenzíven benépesült területet feltételezni itt.

–IV/2001. lelőhely: A régészeti feltárás eredményeként kijelenthető, hogy szórványos telepjelenségek kerültek elő itt. Tekintettel a lelőhely nagy kiterjedésére, a besorolás minimális mértékben veszélyeztethet örökségi elemeket.

–V/2001. lelőhely: A felszínen talált alacsony leletsűrűség megengedi azt a következtetést, hogy nem kell intenzíven benépesült területet feltételezni itt.

–VIII/2001. lelőhely: A felszínen talált alacsony leletsűrűség megengedi azt a következtetést, hogy itt sem kell intenzíven benépesült területet feltételezni. A besorolás nem veszélyeztet kulturális örökségi elemeket.

–IX/2001. lelőhely: Az előzőhöz hasonlóan a felszínen talált alacsony leletsűrűség megengedi azt a következtetést, hogy itt sem kell intenzíven benépesült területet feltételezni. A besorolás nem veszélyeztet kulturális örökségi elemeket.

6. Régészeti emlékek feltárhatóságának, megmaradásának, bemutathatóságának vagy pusztulásának lehetőségei

A tervezési terület vonatkozásában a következő javaslatok fogalmazhatók meg a régészeti tevékenységgel kapcsolatban:

A 2001. évi terepbejáráson azonosított lelőhelyek szinte kivétel nélkül alacsony felszíni leletintenzitást mutattak. A későbbiekben az egyes lelőhelyeken végzett földmunkák során folytatott régészeti megfigyelések és megelőző feltárások azt mutatják, hogy az Árpád-korban és a késő középkorban, amelyből a legtöbb szórványos felszíni edénytöredék származik, igen ritka, egymástól távol eső objektumok léteztek a tervezési területen. Ezért a feltárhatóság nehezen kivitelezhető a nagy terület és a kis objektumsűrűség miatt. Célravezető a későbbiek során régészeti megfigyelést végezni a következő lelőhelyi területeken: V/2001., VIII/2001., IX/2001. lelőhely. A többi területen részben a korábbi gyakorlati tapasztalatok alapján, részben a beépítettség, részben pedig a humuszréteg eltávolítása miatt nem javasolt a régészeti megfigyelés sem.

A nyilvántartott régészeti lelőhelyek pufferzónájában/védőövezetében található, változtatási szándékkal érintett terület esetén a hatályos jogszabályok alapján földmunkákkal járó munkálatok végzése előtt nem kell megelőző régészeti feltárást végezni (mivel lelőhelyen kívül esnek), azonban a területileg illetékes örökségvédelmi hatóság előírhat régészeti megfigyelést, amennyiben földmunkák végzésére kerül sor. Régészeti jelenségek előkerülése esetén a 68/2018 Kormányrendelet (IV. 9.) 35§ (1) értelmében azokat fel kell tártani régészeti bontómunka keretében. Az előkerült jelenségek alapján határozható meg a későbbi bemutathatóság lehetősége is.

A jelen hatástanulmány a készítés időpontjában rendelkezésre álló adatok alapján készült. A tervezési területen időközben előkerülő lelőhelyekről, a fentebb megnevezett lelőhelyek nyilvántartott kiterjedésének módosulásáról, esetleges törléséről vagy újabbak felvezetéséről a Miniszterelnökség Örökségvédelmi Hatósági Főosztály Örökségvédelmi Nyilvántartási Főosztályánál (1014 Budapest, Táncsics Mihály u. 1. Postacím: 1357 Budapest, Pf.: 6) lehet információhoz jutni. Javasolt a szabályozási terv gyakorlati megvalósulása esetén az érintetteknek (önkormányzat, beruházó, építkező, tervező) a fentebb nevezett hivatalnál időben újból meggyőződnie a régészeti érintettségről, ezzel a tervezés és előkészítés során a kivitelezési időpontokat, határidőket pontosan lehet meghatározni, illetve az érintettség esetén a tervek módosítása is lehetségessé válik szükség esetén, amennyiben a beruházó nem vállalja a régészeti feltárás költségét. (2001. évi LXIV. törvény 19.§ (3))

6. Összegzés

Tata, Déli Ipari Park szabályozási tervének módosítása a fentebb leírtak figyelembevételével elfogadható.

Tatabánya, 2018. augusztus 8.

László János
régész, örökségvédelmi szakértő

Nyilatkozat

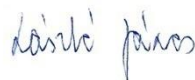
Alulírott, **László János** régész nyilatkozom, hogy a 68/2018. (IV. 9.) Kormányrendelet 84§ (2) a, bekezdésében foglalt előírásnak megfelelően rendelkezem régész szakirányú felsőfokú végzettséggel, illetve régészeti területen szakértői tevékenység végzésére jogosult szakértő vagyok.

Régész diploma száma: **145/1994 (JATE – BTK)**

Régészeti szakterületű örökségvédelmi szakértő nyilvántartási száma: **15-026**

Az általam készített örökségvédelmi hatástanulmány régészeti munkarész (Tata, Déli Ipari Park szabályozási tervének módosítása) az örökségvédelmi jogszabályokkal és a hatósági előírásokkal összhangban készült, a tanulmányban szereplő tervezett megoldásokra vonatkozó javaslatok azoknak mindenben megfelelnek.

Tatabánya, 2018. augusztus 8.

László János